herpy

GEKONY

Banded velvet gecko

Homopholis fasciata

Masywny gekon o aksamitnej skórze z wschodnioafrykańskich sawann, z ciemnymi pręgami na grzbiecie oraz z lamelkami i pazurkami na palcach. Jest aktywny głównie nocą, kryje się w dziuplach dużych drzew, a zagrożony udaje martwego. Opieka jest opisana tylko w ogólnych zarysach.

Rodzina: Gekkonidae Dawna nazwa: *Platypholis fasciata; Homopholis erlangeri*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**9-11 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**8-12 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Sawanna**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**40 × 40 × 60 cm** D × S × W dla 2 dorosłych osobników
Temperatura w dzień	**24-28 °C**
Miejsce wygrzewania	**28-32 °C**
Temperatura w nocy	**19-24 °C**
Wilgotność	**60-80%**
UVB	**Opcjonalne**
Zimowanie	**19-23 °C** 12-16 tygodni
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**W parach lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**2 jaj**
Zniesienia w roku	**4-5**
Inkubacja	**60-80 dni** przy 26-29 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Homopholis fasciata to gekon o masywnej budowie, z krótką, zaokrągloną głową i długim, równomiernie grubym ogonem, który nie zwęża się ku końcowi. Skóra jest miękka jak aksamit. Ubarwienie waha się od zielonego przez szare po brązowe, a na grzbiecie widnieje wzór z ciemnych pręg lub jodełek. Ogon jest obrączkowany szaro-biało. Pod palcami znajdują się lamelki, a jednocześnie palce mają pazurki. Nocą zwierzę jaśnieje. Dorosłe osobniki osiągają około 9-11 cm długości razem z ogonem.

Gatunek został opisany w 1890 roku przez Boulengera pod nazwą *Platypholis fasciata*, z Mombasą w Kenii jako miejscem typowym. Epitet gatunkowy pochodzi od łacińskiego *fascia*, czyli pręga, i nawiązuje do pręg na grzbiecie. Forma wschodnia, *H. f. erlangeri*, została opisana znad rzeki Dżuba, ale obecnie uznaje się ją za synonim. W naturze gatunek jest pospolity zarówno w miastach, jak i na wsi.

Gekon potrafi ugryźć i nie puszczać, ale robi to rzadko. Jego główną obroną jest leżenie bez ruchu i udawanie martwego, a zagrożone zwierzę może pozostawać nieruchome przez dwa-trzy dni. Gatunek jest rzadko spotykany w niewoli i istnieje niewiele wiarygodnych informacji o długoterminowej hodowli, dlatego wiele z poniższych wskazówek to ostrożny punkt

wyjścia. Długość życia w niewoli nie jest udokumentowana; 8-12 lat to szacunek na podstawie gekonów podobnej wielkości.

Występowanie i środowisko

Homopholis fasciata występuje w Afryce Wschodniej: w południowej Somalii, południowej Etiopii (nad rzeką Dżuba), Kenii i Tanzanii. Miejscem typowym jest Mombasa na wybrzeżu Kenii, a gatunek znany jest także z północnej Kenii.

Zasięg jest duży i gatunek nie jest uważany za zagrożony. Stanowiska na mapie poza tym obszarem mogą być błędnymi rejestracjami.

> **Naturalny zasięg:** Etiopia, Kenia, Somalia i Tanzania.

ŚRODOWISKO

Gatunek występuje w biomach sawannowych, zarówno wilgotnych, jak i suchych, w których rosną duże drzewa. Mieszka w dziuplach i szczelinach pni oraz pod luźną korą i był notowany od poziomu morza do co najmniej 1 300 m n.p.m. Korzysta też z domów, murów i ogrodów, gdzie można go zobaczyć wspinającego się po ścianach.

Gekon jest aktywny głównie nocą, ale pokazuje się też w dzień i chowa się w cieniu, gdy słońce stoi najwyżej. Klimat sawanny ma wyraźną porę deszczową i suchą. Konkretne pomiary temperatury i wilgotności w siedliskach nie są udokumentowane, więc wartości w częściach o hodowli opierają się na doświadczeniach z niewoli, a nie na pomiarach w naturze.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Homopholis fasciata się wspina, dlatego para potrzebuje wysokiego terrarium o wymiarach co najmniej 40 × 40 × 60 cm (długość × szerokość × wysokość). Większe jest zawsze lepsze, zwłaszcza jeśli trzymasz więcej niż dwa zwierzęta.

Urządź terrarium jak mały las z wieloma kryjówkami. Ukośnie ustawione płyty korkowe, rurki korkowe i gałęzie z luźną korą dają zwierzęciu dziuple, w których może siedzieć w dzień, i miejsca do składania jaj, a solidne żywe rośliny zapewniają drogi wspinaczkowe i cień. Odwrócona podstawka pod doniczkę to dobra kryjówka przy dnie. Kryjówki muszą być zarówno w ciepłym, jak i w chłodnym końcu.

Użyj podłoża z torfowca, torfu i piasku, które zatrzyma trochę wilgoci. Terrarium powinno mieć dwa otwory wentylacyjne, tak aby powietrze mogło krążyć, ale żeby wnętrze nie wysychało całkowicie.

TEMPERATURA

W dzień temperatura powinna wynosić 24-28 °C, a w terrarium powinno być cieplejsze miejsce z 28-32 °C, np. pod małą żarówką halogenową 10-20 W lub nad matą grzewczą. Nocą może spaść o 3-6 °C, do około 19-24 °C.

Zawsze utrzymuj gradient, aby zwierzę samo mogło wybierać między ciepłą a chłodną stroną. Mierz temperaturę termometrem cyfrowym w obu końcach. Przy rozmnażaniu pomóc może chłodniejszy okres od późnej jesieni do późnej zimy (zob. rozmnażanie).

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna być umiarkowana do wysokiej, 60-80 %, z gradientem od jednego końca terrarium do drugiego. Osiągniesz to, stawiając miskę z wodą w chłodnym końcu i zraszając tę część, tak aby drugi koniec pozostawał nieco suchszy. Zraszaj 2-3 razy w tygodniu, a codziennie, jeśli higrometr pokazuje poniżej 60 %.

Zawsze zostawiaj miskę ze świeżą wodą, a kilka razy w tygodniu ją myj i uzupełniaj. Pozwól podłożu lekko przeschnąć między zraszaniami, aby nie pojawiła się pleśń.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny o zmierzchu i nocą i bywa widoczny za dnia, ale w południe kryje się w cieniu. Używaj zwykłego oświetlenia dla roślin na wyłączniku czasowym, 12 godzin włączone i 12 godzin wyłączone. Sezonowe zmiany długości dnia nie są konieczne, ale mogą pomóc pobudzić gody. Słabe światło nocne pozwala obserwować zwierzęta wieczorem.

UVB nie jest dla tego gatunku konieczne, ale można je stosować. W takim przypadku wybierz słabą lampę UVB i zapewnij dużo cienia.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Podstawą diety są świerszcze, uzupełniane karaczanami, mącznikami i innymi owadami odpowiedniej wielkości, tak by dieta była urozmaicona. Larwy barciaka można podawać od czasu do czasu. Owady muszą dać się połknąć bez trudu.

Oprószaj owady wapniem i witaminami przy co drugim karmieniu. Nadmiar wapnia powoduje obrzęk worków wapniowych na szyi, więc ogranicz go, jeśli staną się wyraźnie powiększone. Dorosłe zwierzęta karm 3-4 razy w tygodniu, a młode częściej; dostosuj karmienie do masy ciała i ogona zwierzęcia.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Homopholis fasciata potrafi ugryźć i nie puszczać, a przestraszona udaje martwą i często pozostaje bez ruchu, więc nie bierz jej do ręki bez potrzeby. Daj nowym zwierzętom czas na aklimatyzację.

Samca można trzymać razem z samicą, próbowano też grup z jednym samcem i dwiema samicami. Doświadczeń z tym, jak samce zachowują się wobec siebie, jest niewiele, więc nie trzymaj ich razem, a zwierzęta rozdzielaj w razie niepokoju, ugryzień lub odrzuconych ogonów.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce mają wyraźne zgrubienia hemipenisów u nasady ogona i dwa pory tuż przed kloaką, których samice nie mają. Wiek i masa ciała w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane dla tego gatunku. Poczekaj z rozmnażaniem samicy, aż będzie w pełni wyrośnięta i w dobrej kondycji, ponieważ przy składaniu jaj traci dużo wapnia.

GODY I KOPULACJA

Chłodniejszy okres od późnej jesieni do późnej zimy lub wczesnej wiosny, w którym temperatura zostaje obniżona o około 5 °C, sprzyja rozmnażaniu. Zmiany długości dnia także mogą pomóc, ale nie są konieczne. Składanie jaj może następować zimą na półkuli północnej.

Samiec może przebywać razem z samicą. Połącz zwierzęta w terrarium z wieloma kryjówkami i obserwuj, czy nie dochodzi do ugryzień i stresu.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Homopholis fasciata składa po dwa jaja naraz, a w jednym sezonie rozrodczym może być 4-5 zniesień. Jaja mają twardą skorupkę i są składane w ukryciu pod luźną korą, w szczelinach lub zakopane w lekko wilgotnym miejscu. Zapewnij samicy korę korkową i gałęzie z luźną korą oraz pojemnik z lekko wilgotnym podłożem, aby miała gdzie je złożyć.

Przez cały sezon dawaj jej dużo wapnia i owadów i sprawdzaj, czy nie traci na wadze. Odstęp między zniesieniami nie jest udokumentowany.

INKUBACJA

Zbierz jaja i umieść je np. w nakrętce od butelki z suchym piaskiem, którą stawia się w pojemniku do połowy wypełnionym wilgotnym materiałem. Jaja potrzebują wilgotnego powietrza, ale nie mogą leżeć w wilgoci. Inkubuj je w 26-29 °C. W takich warunkach wyklucie następuje po około 60-80 dniach.

Nie jest udokumentowane, czy temperatura wpływa na płeć u tego gatunku. Utrzymuj stabilną temperaturę.

ODCHÓW MŁODYCH

Młode urządza się tak jak dorosłe, tylko w mniejszej skali: mały pojemnik z wilgotnym podłożem, kryjówkami i gałązkami. Podawaj im drobne owady, takie jak małe świerszcze i skoczogonki oprószone wapniem, i regularnie zraszaj pojemnik. Wzrost i pierwsze karmienie są opisane bardzo skąpo, więc kontroluj masę ciała. Rozdziel młode, jeśli któreś gryzie lub zostaje w tyle.

Zdrowie i częste błędy

Brak informacji o chorobach specyficznych dla *Homopholis fasciata*. Te ogólne zagrożenia dla owadożernych gekonów dotyczą także tego gatunku:

- Za mało wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u samic w okresie rozrodu i u młodych. Podawaj wapń na owadach, ale unikaj przedawkowania, które powoduje obrzęk worków wapniowych na szyi.
- Zbyt wysoka temperatura, która wywołuje stres i słaby apetyt. Utrzymuj wyraźny gradient.
- Stale mokre podłoże i słaba cyrkulacja powietrza, które prowadzą do pleśni i problemów ze skórą.
- Resztki wylinki na palcach i końcu ogona przy zbyt niskiej wilgotności podczas linienia.

Obserwuj masę ciała i ogon zwierzęcia. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je przez kilka tygodni lub wygląda na osłabione.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.